

Část záznamu ze schůze SPOV ČR, která proběhla 5. 6. v Senátu

TRANSFORMACE ČESKÉ POŠTY

p. Kavala – Vítám mezi námi pana generálního ředitele České pošty ing. Petra Zatloukala a paní ředitelku úseku poštovní služby ing. Emíliu Bobkovou. Nevidíme se poprvé. O budoucnosti českých pošt už jsme spolu diskutovali. Poprosil bych pana ředitele o pár slov k tomu, v jaké situaci se momentálně Česká pošta nachází.

p. Zatloukal – Shrnul bych téma transformace České pošty z pohledu novelizace poštovního zákona, který mluví o plně liberalizovaném trhu od 1. 1. 2013. Zákon prošel Poslaneckou sněmovnou (PS), kde prošel koaličními hlasy v navrženém znění. V rámci Hospodářského výboru PS k tomu bylo dáno minoritní stanovisko a před dvěma měsíci přišel zákon do Senátu. Ten ho po projednáních v jednotlivých výborech jako celek odmítl s tím, že není pojat komplexně. Na příští schůzi PS má být o tomto zákonu nově hlasováno.

Obecně ten zákon hovoří o tom, že existuje plný liberalizovaný trh. Česká pošta coby poštovní operátor a budoucí držitel licence bude po dobu pěti let poskytovat tzv. univerzální službu. Je to povinnost zachovat vyhláškou definované služby ve prospěch obyvatelstva.

Vyhláška v navrženém znění mluví o tom, že pošty budou v obcích nad dva tisíce obyvatel a s desetikilometrovou dostupností. Vypočítali jsme tedy, že nám stát udává, abychom měli přibližně 1200 pošt. Dneska jich je cca 3300.

ČTÚ se k tomuto návrhu určitě nějak vyjádří. Názor České pošty byl vždy takový, že rozsah sítě poboček je trochu jakoby politické zadání. Já si ale nemyslím, že by takovýto přístup přesně vystihoval potřebu občanů. Taková je tedy situace z pohledu legislativního.

Teď krátce v číslech. Pošta pracuje na výstupním balíkovém trhu. Listovní trh se nám meziročně propadá zhruba o 10 %. Není to ale konkurencí. Je to tím, že dochází k substituci mezi standardními elektronickými zásilkami. Na balíkovém trhu se nám podařilo skočit ze třetího místa na první, takže jsme momentálně v této oblasti lídrem.

Pracujeme také na zlepšení finančních služeb, což může být jedno z témat, které teď připravujeme s našimi obchodními partnery v rámci pilotního projektu s COOPem, kde se snažíme spojit naše a jejich finanční služby tak, aby to bylo pro obyvatele efektivní a podařilo se nám pokrýt co největší část území.

Velice diskutovanou oblastí je IT. Vládou prošel materiál o tom, že Česká pošta zřídila odštěpný závod, který má na starosti IT a měl by v této oblasti pracovat ve prospěch státu. Jedná se o oblast krizového řízení v oblasti, které míří ke kritické infrastruktuře, jakoby telekomunikační infrastruktuře atd.

p. Kavala – Jsem rád, že jsou zde přítomni i zástupci našich partnerských organizací, kteří byli u jednání s Českou poštou rovněž od samého počátku a chtěl bych se zeptat, jak budeme reagovat na momentální vývoj? Připomíná mi to situaci, která se stala ve školství. Někdo vložil jednu proměnnou a vypadl z toho tento výsledek. Sami víte, že může být pošta do tisíce obyvatel, která obsluhuje velké území a stejně tak může být pošta v obci s počtem obyvatel nad dva tisíce a je zbytečná nebo řešitelná jinak. Tím se nechci nikoho dotknout.

Pokud jsem tomu rozuměl dobře, tak ani možný přeliv části poštovních služeb směrem ke COOPu není řešením, protože je to pořád nad počet pošt, který ČTÚ taxativně vypsál. Využil bych tedy přítomnosti zástupkyně Senátu a partnerských organizací, abychom si řekli, jak dále. Můj dojem z tohoto je v tomto okamžiku velmi povrchní – že bychom se proti tomu měli ostře ohradit. Ne, že bychom to měli smést ze stolu, protože vývoj situace je nasnadě a musí se s tím něco dělat. Ale měli bychom dát jasný impuls, že navrhované řešení je dalším bláznovstvím, která venkov potkávají.

Teď trochu odbočím. Vím, že řadě obcí, měst a politiků vadilo, že některé malé obce měly větší příjem na hlavu díky malému počtu obyvatel a většímu počtu hektarů. Z mého pohledu je to naprosto schizofrenní postřeh. Tyto obce byly postiženy vystěhováním v Sudetech,

zadrátováním po dobu 40 let i jinou devastací a katastr je to poslední, co jim zbylo. A teď jsou za to ještě „potrestáni“. Když bychom to sečetli, nejedná se o velký balík. Někomu to ale hnulo žlučí a proto se to snažil protlačit. Chápu, že je to kompromis. Nakonec se nic nestane a všichni budou mít „rovně“. Musím ale dodat, že v té Olomouci budou mít „rovněji“ než v Horním Dolním. V Olomouci totiž vyběhnete a narazíte na poštu, obchod a další služby, na politické kanceláře atd. A teď jsem byl v Jeseníkách, což je ve stejném kraji jako moje obec a dojet tam bylo horší než dojet od nás z Běloutína do Prahy. Bylo to jen, jak se říká, přes kopec a trvalo mi to tak dlouho jako cesta do Plzně. To je pro mě další z bodů, které bych chápal jako totální poškození venkova. Nelobuji teď za jednu konkrétní poštu, ale poukazuji na to nesmyslné číslo, které bylo nastřeleno někde od stolu.

p. Chmela (SMS ČR) – Číslo, které tady padlo, je opravdu reálné. Bylo to i včera ve zprávách. Vychází to ze základních kvalitativních požadavků, které chce ČTÚ měnit. Z mého pohledu by tady ještě měla sedět paní Hankiewiczová z ČTÚ (ředitelka odboru regulace komunikačních činností a poštovních služeb – pozn. zapisovatelky), která je zodpovědná za tyto parametry. Podle nás jsou naprosto bezdůvodně měněny. Jejich argumentace je ta, že chtějí více přesných parametrů do definice základních kvalitativních požadavků. Když jsem se přímo dotázal na číslo (2000 obyvatel), řekli mi, že je to číslo do diskuze. Nevím tedy, do jaké míry je to relevantní.

Snažili jsme se formou pozměňovacího návrhu dostat do poštovního zákona náš návrh, který spočíval v tom, že by měl být stanoven přesný počet pošt, které by měly zůstat. Podle mne je to jednodušší garance toho, jak by měla poštovní síť vypadat. České poště by to zase tak moc ruce nesvazovalo. Snažili jsme se totiž, aby byl stanoven i počet „partnerských“ pošt. Bohužel to o jeden jediný hlas neprošlo a dvakrát se zpochybnilo hlasování v PS. I takto tedy probíhá přijímání důležitých legislativních návrhů, týkajících se venkova. Číslo samotné není ničím výjimečné. Podobné číslo mají v nizozemské nebo rakouské legislativě. Není to nic, co by ohrožovalo naše postavení nebo vytvářelo prostor pro sankce vůči ČR, což poslanci používali jako zástupný argument.

Tuto záležitost má na starosti pan poslanec Husák, který nebyl příznivcem taxativního vymezení počtu pošt. Ten operuje s jiným vymezením - např. definice spádovosti obce. Víme, jak obtížně je to vymezitelné a hlavně máme zkušenosti s tím, jaké útoky probíhají na stavební a jiné úřady, které pro občany zajišťují spádové služby. Bude to ještě velký boj, ovšem neměl by být zaostřen na Českou poštu, ale na ČTÚ. Ptali jsme se tohoto úřadu, jestli mají vypočítán dopad svého návrhu a kolik pošt by jimi navrhovaným filtrem prošlo. Oni žádný výpočet neměli a já jsem se až včera z TV dozvěděl, že 1200. Udělali jsme si vlastní výpočet a vyšlo nám ještě nižší číslo.

Je svatým právem ČP, aby si ponechala všechny své pobočky. Ale je to podnik, který se chová obchodně, takže tato záruka padne a pak bude míč i na její straně.

p. Zatloukal – Pošta se samozřejmě musí chovat obchodně. Nedostává od nikoho ani korunu a nic jiného jí nezbyvá. Já jsem za ten podnik zodpovědný a nemůžu vyhazovat peníze z okna. Pro mne je důležitá norma, podle které se chovám. Dnes mám poštovní parametry, které definuje ČTÚ a to fakticky definuje hloubku poštovní sítě. A společně diskutujeme o tom, jestli půjde tam či tam o malou poštu či poštu Partner. Když dostanu normu, která bude mluvit podle vašeho výpočtu o tisícovce pošt a podle našeho výpočtu o 1200 poštách, tak je pro mne v té normě 2100 pošt, které jsou dominantní. A já na nich buď najdu ještě jiný byznys než poštovní, který převládne a tím zadotuje celou tu síť, nebo mám problém.

Rád bych ještě něco řekl k tomu zákonu. Má to dvě roviny. Jedna je faktická a spočívá v doručování. Přejde např. mobilní operátor, rozesílá svým klientům dopisy a teď se s tou naší budoucí konkurencí bijeme o to, kdo to roznese dolů. Druhá rovina jsou pošty, tedy fakticky obslužná místa. A to je jiné téma, téma univerzální služby. Můj soukromý pocit je ten, že ČTÚ si nechce vzít zodpovědnost za to, že mi nařídí, abych provozoval i nerentabilní pošty.

Pošta by si pak mohla sáhnout na vyrovnávací fond, který je k tomu ze zákona zřízen. A poslední věc: S těmi pozměňovacími návrhy jsme určitě byli ve shodě.

p. Lízner (SMO ČR) – Měl bych jeden klíčový dotaz na pana ředitele. Číslo 1200, které prezentovala paní ředitelka ČTÚ, představuje velmi významnou redukci. Rád bych věděl, jak výtěžné nebo ekonomicky soběstačné a vydělávající jsou pošty, které jsou v tom „koši odpadu“. Předpokládám, že část jejich služeb by se přelila do těch 1200 zbývajících poboček, část by jich převzali vaši konkurenti. Jak vy sami byste se případně chtěli pošt na venkově zbavit či nezbavit?

Stanovisko SMO je zachovat co možná maximální šíři služeb pro obyvatele, zejména na venkově. Jsme rozhodně proti odlivu služeb z venkova a proti tomu, aby se z vesnic staly noclehárny. Je možno diskutovat o tom, že některé pošty přejdou do systému Partner, ale cílem je zachovat je v obci. Dostupnost, kterou paní ředitelka načetla (10 km) je možná hezká z jejího pohledu od stolu. Ale na venkově žije řada starších lidí a nejsou tam podmínky jako ve městě, kde jezdí každou chvíli tramvaje, autobusy apod.

p. Juřenčáková – Přiznám se, že když se v Senátu projednával zákon o České poště, nebyla jsem tam přítomna. Situace je však taková, že i když byly přijaty pozměňovací návrhy, tak vždycky záleží na rozhodnutí PS. A i když patřím mezi zákonodárce, tak musím říci, že návrhy přicházejí z vlády a nikdo s námi nekonzultuje, zda se nám to líbí nebo ne. Když jsem zažila reformu veřejné správy, tak to byla tzv. „kružítková“ metoda, kdy se vytvářely pověřené úřady třetího stupně a hledalo se, co pod ně bude patřit. Se školami to bylo totéž. Vystřelí se nějaké číslo a čeká se, kdo na to bude reagovat. Zaznělo zde číslo 1200 a já nevím, zda u pana ředitele ČP pláče na tom správném hrobě. Možná bychom tady měli mít zástupce ČTÚ a řešit to s nimi. A zjistit, jestli vůbec máme nějakou šanci to zastavit. Připadá mi totiž, že veškerá jednání, která jsme vedli s Českou poštou, jsou zbytečná. Protože pak někdo úplně jiný přijde a řekne: bude to tak a tak. Navrhovala bych soustředit síly na ČTÚ, pokud je ještě vůbec čas něco zastavit.

p. Zatloukal – O té poště musí rozhodnout vláda. Existuje technologický návrh z ČTÚ, ale vláda pak musí říct konečné slovo. Ze strategického pohledu ani mě, jako generálního ředitele ČP, nezajímá, jestli mám mít schránku doleva nebo doprava. Ale vědět, že od 1. 1. mám provozovat síť, která má z provozního pohledu takové a takové nákladové parametry, to je pro mě neskutečně důležité. Za chvíli je půlka roku, já mám neschválenou vyhlášku a nevím, s jakými náklady budu pracovat od 1. 1. 2013. Nevím, pod jakým zákonem to budu dělat, jestli projde nebo ne a navíc, prostě není nastaven žádný fond. Pro mě jako statutárního zástupce toho podniku je neskutečně složité, jaké rozhodnutí mám během toho půlroku udělat, abych se choval od 1. 1. správně.

Pošta se ve své struktuře snaží nákladově odklánět, i když vy nám to vyčítáte. Snažíme se zoptimalizovat dodání, abychom byli konkurenceschopní vůči alternativním operátorům. A tím, že bychom poštám odlehčili, bychom zvýšili procento pošt, které jsou v černých číslech. Je jich, řekněme, 1900 a ty zbývajících jsou v číslech červených. Implementací, např. spoluprací s COOPem, přecházíme do modelu Pošta Partner. Snažíme se najít společné služby, které máme my i oni a věřím, že si na tu změnu občané brzy zvyknou. Z ekonomického pohledu to pro ČP není o tom, že bych ten projekt dostal na nulu. Ale dostávám to do nižších červených čísel.

Pošta Partner se musí umět chovat jako pobočka České pošty. I proto je započítávána do celkového počtu. Já tvrdím, že pro vesnice je tento prvek ještě lepší, protože v praxi může být otevírací doba Pošty Partner pro občany nastavena výhodněji než jak byli zvyklí dopsud.

p. Kavala – To vyřčené číslo opravdu není jen vystřelené. Přejdu teď na chvíli do kategorie školství. Když se hovořilo o tom, že musí být tolik a tolik žáků a potřebuje se ušetřit tolik a tolik peněz., smetlo se to ze stolu. Nicméně stejně jsou peníze podvázány. Já už mám dnes informace z velkých škol, kde ředitelé museli obrát učitele o nenárokové složky a ti se logicky

bouří a ptají se: A proč mají v tom Horním Dolním školu se sedmnácti dětmi, když my s třiceti dětmi jsme na stejném základu? Byl bych tedy velmi nerad, abychom se tady bavili o jedné malé poštičce. Potřebujeme zachránit systém jako takový. Navrhuji, abychom teď dali dohromady tiskové prohlášení a podepsali se pod něj – SMO, SMS, SPOV a NS MAS.

p. Juřenčáková – Dá se někde sehnat seznam obcí, kde už funguje Pošta Partner?

p. Bobková – Je to na našich stránkách a také jsme schopni dát vám seznam k dispozici.

(seznam je samostatně uložen na webu www.spov.org)

p. Juřenčáková – Pokud už to takto někde funguje, ráda bych slyšela ohlasy občanů. To pro mě bude podklad k dalšímu rozhodování.

p. Zatloukal – Vezmeme ten seznam a vyjedeme tam společně.

p. Florian – Možná je to mentorování, ale jak to tak poslouchám, tak mi připadá, že se v tomto státě ztrácí politická kultura. Tady se politici půl roku složitě dohadují a jakmile se nějak dohodnou, tak nějaký technický úřad vydá něco úplně jiného a ten ředitel se nebojí, že se pod ním třese židle. To je přece nekorektní.

p. Kavala – Já nevěřím na náhody. Nedomnívám se, že se paní ředitelka ráno probudila a vystřelila: dva tisíce obyvatel. Tak to prostě není.

p. Zatloukal – Nechci tady nijak spekulovat, jen znovu opakuji, že je to jen návrh. Ta vyhláška není podepsaná a vydaná.

p. Kavala – Vzpomenete si, co říkal pan Finke v souvislosti se školstvím? „To je jen pracovní číslo.“ Ale to číslo bylo spočítáno na peníze, které se musejí ušetřit.

p. Lízner – Já bych jen rád upozornil na to, že to zcela jistě náhoda není. Když se připravoval ten návrh – Václav Horáček je jeho autorem - tak jsme to velmi pečlivě konzultovali a dlouho jsme se bavili o tom počtu 3400 pošt, včetně Partnerů. Nakonec i v den, kdy byl návrh předkládán, to předsednictvo Svazu posvětilo svým souhlasným stanoviskem. Návrh neprošel o jeden hlas, jak už zde bylo řečeno. Ty politické síly byly strašně zvláště rozloženy. Vůbec to nebylo rozděleno klubově. To mě vede k tomu, že to náhoda není, ale že je to politické zadání. A že je záměrem dostat to do podzákoné normy, tedy vyhlášky, aby do toho politici nemohli příliš mluvit. Myslím si, že tady by byl pro zákonodárce velký úkol. Říct, že tudy cesta nepůjde a že je počet a rozložení pošt výsostně politické téma a nikoliv čistě ekonomické. Z pokusu dostat to číselné rozhodování do podzákoné normy je potřeba vrátit tam, kde to má být. Zákon by měl tedy říci, jak si stát a jeho zvolení zástupci přejí mít rozmístěné služby v teritoriu.

p. Florian – Podstata je v tom, že politická dohoda už téměř existovala, o jeden hlas neprošla a někdo přijde a chová se tak, jako by nikdo předtím o ničem nejednal.

p. Juřenčáková – Já se dost často setkávám s názorem, že politici můžou za všechno. Dost často to ale není pravda, protože všechno špatné - i vůči obcím - se děje prostřednictvím vyhlášek, např. Ministerstva financí (tzn. účetnictví obcí, odpisy apod.) Teď jsem zrovna řešila, proč musejí hasiči vést podvojně účetnictví, když dostanou dotaci 4 tisíce korun na děti. A všechno je to formou vyhlášek nebo usnesení vlády. Takže my se zřejmě budeme muset domluvit a apelovat na poslance PS, aby to té vládě nedovolili. Protože pokud to připustíme, tak budeme jen zvedat ruku a stejně to nebude mít žádný smysl.

Tiskové prohlášení, na kterém se usnesli SPOV ČR, SMO ČR, SMS ČR a NS MAS ČR:
Zástupci Spolku pro obnovu venkova ČR, Sdružení místních samospráv ČR, Svazu měst a obcí ČR a Národní sítě Místních akčních skupin ČR, přítomní na jednání v Senátu dne 5. června 2012, s vážnými obavami sledují snahu zredukovat počet českých a moravských pošt na třetinu. Tento fakt se velmi negativně dotkne velké části populace naší země – a to zejména na venkově. Tyto snahy Českého telekomunikačního úřadu jdou nad rámec vyjednaných dohod a jsou zástupci výše uvedených organizací rozhodně odmítány.

